

Het graf van kolonel Van Gorkum en jonkvrouw Van Aefferden.

2 Reformatie of hervorming

wb 4

Het graf met de handjes

Twee geloven op één kussen, daar slaapt de duivel tussen. Dat hebben vast veel mensen gezegd toen ze van het huwelijk hoorden. Kolonel Van Gorkum ging trouwen met jonkvrouw Van Aefferden. En dat was schande. De kolonel was niet eens van adel. Maar dat was het grootste probleem nog niet. De jonkvrouw was katholiek, en de kolonel was protestant. De katholieke kerk keurde het huwelijk af. Veel gelovigen deden dat ook. Maar het paar trouwde toch.

Het kerkhof

Op het kerkhof in Roermond stond een grote muur. Aan de ene kant van de muur werden de katholieke doden begraven. Aan de andere kant de overleden protestanten. Toen de kolonel was gestorven, werd hij begraven aan de protestantse kant. Zijn graf kwam vlak naast de muur. Acht

jaar later stierf zijn vrouw. Uiteraard mocht zij niet bij hem begraven worden. Voor haar werd een graf gegraven aan de katholieke kant. Het werd vlak naast het graf van de kolonel gegraven. Alleen de muur stond er nog tussen.

Voor altijd samen

Op beide graven werd een hoge grafzerk gemaakt. Uit elke zerk stak een steenen arm met een hand. De handen hielden elkaar vast boven de muur. Zo lagen ze daar eeuwig hand in hand. De jonkvrouw en de kolonel lieten zich niet scheiden door een kerk. Maar zeker niet door een muur.

Het verhaal gaat over twee geloven. Voor die tijd was er maar één geloof, het rooms-katholieke geloof. Dat is heel lang zo geweest. Totdat de nieuwe ideeën van het humanisme kwamen. De gelovigen gingen zelf nadenken over hun leven. En over de regels van de katholieke kerk.

Verandering in de kerk

De Duitse monnik Tetzal deed goede zaken. De mensen kochten bij hem een aflaat. Dat is een soort brief. Ze dachten dat ze dan na hun dood geen straf zouden krijgen. Een aflaat kopen was heel gewoon. De priesters zeiden dat het zo in de bijbel stond. Zelf lasen de mensen de bijbel niet. Die was immers in het Latijn geschreven. Bovendien hadden de meeste mensen nooit leren lezen. De handel in aflaten bracht veel geld op. De kerk werd rijker en rijker. En dat was goed te zien. De nieuwe kerk in Rome werd bijvoorbeeld versierd met prachtige beelden en schilderijen. Er werd veel geld uitgegeven aan mooie glas-in-loodramen. Toch werden veel mensen ontevreden. Waarom had de kerk zoveel geld en waren zij zo arm? Was dat wel eerlijk?

Luther was ook een Duitse monnik. Hij was heel geleerd. Elke dag las hij in de bijbel. Maar hij kon al die regels niet vinden. Ze stonden er niet in. Volgens priesters moest je je wel aan die regels houden. Anders was het leven na de dood geen pretje.

Dan kon je zware straffen van God verwachten. Maar de geestelijken wisten daarvoor wel een oplossing. Als je een aflaat kocht, zou je straf minder zwaar zijn. Luther vond het allemaal grote onzin. En dat vertelde hij aan iedereen die het wilde horen. Op 31 oktober 1517 spijkerde hij een protestbrief op de kerkdeur in Wittenberg. Dat is een plaats in Duitsland.

De leider van de katholieke kerk, de paus, werd vreselijk boos. Hij noemde Luther een ketter. Luther mocht geen monnik meer zijn. Hij werd 'in de ban' gedaan. Iedereen mocht hem zomaar doden. Daarvoor zou je niet gestraft worden. "Net goed," zeiden de katholieken. "Wij geloven in de kerk van de paus."

"Het is bedrog," zeiden de volgelingen van Luther, de lutheranen. "Luther heeft gelijk met zijn protest." Luthers protest was het begin van de hervorming, of reformatie. Steeds meer mensen begonnen zich af te zetten tegen de rooms-katholieke kerk. De paus deed van alles om van Luther en zijn volgelingen af te komen. Maar het hielp niet echt. Zijn boeken werden steeds opnieuw gedrukt. En de lutheranen bleven in het geheim bij elkaar komen.

Luther moest een tijd onderduiken. In die tijd vertaalde hij de bijbel in het Duits. Nu konden steeds meer mensen het zelf lezen: de handel in aflaten was bedrog!

Veel van Luthers boeken en volgelingen eindigden op de brandstapel.

De macht van de kerk werd niet alleen in Duitsland wat minder. Ook in Frankrijk kwamen de mensen in het geheim bij elkaar. De Fransman Calvijn hield elke dag op een geheime plek een preek. Zijn ideeën lijken op die van Luther. Steeds meer mensen luisterden ernaar. Zij lazen de vele boeken en brieven van Calvijn. Dat gebeurde ook in Nederland. Vaak moest Calvijn vluchten voor aanhangers van de paus. Toch kreeg ook hij veel volgelingen. We noemen hen calvinisten.

Katholieken en protestanten

De rooms-katholieke kerk kreeg in een aantal landen minder invloed. De lutheranen en de calvinisten vormden hun eigen kerken. Omdat zij het eens waren met de protesten tegen de katholieke kerk werden ze protestanten genoemd. Jarenlang zou er strijd blijven tussen de katholieken en protestanten. Protestanten en katholieken vervolgden en vermoorden elkaar. Protestanten moesten in het geheim hun kerkdiensten houden.

